

7ος ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ (2022-2023)

Τα εκθέματα του μουσείου μέσα από τα μάτια των μαθητών

Το Μουσείο Ιστορίας σε συνεργασία με το Τμήμα Φαρμακευτικής και το Μουσείο Φαρμακολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), διοργανώνει τον 7ο Μαθητικό Διαγωνισμό. Ο διαγωνισμός διεξάγεται με φυσική παρουσία ή διαδικτυακά και απευθύνεται σε μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όλων των σχολείων της χώρας και ελληνικών σχολείων του εξωτερικού.

Θέμα: «Η παρασκευή ενός φαρμάκου σε καιρούς πανδημίας: μια μάχη με τον χρόνο».

Η μάχη με τον χρόνο ανέκαθεν αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις όταν πρόκειται για τη σωτηρία της ανθρώπινης ζωής, είτε αναφερόμαστε στον *Μαύρο Θάνατο* και τον *Γιατρό της πανούκλας του Μεσαίωνα*, είτε στον σημερινό *Covid*, τους επιδημιολόγους και τους βιοστατιστικούς.

Πολλά έχουν αλλάξει με το πέρασμα του χρόνου: η παρασκευή ενός φαρμάκου στο φαρμακείο έχει μετατραπεί σήμερα σε μαζική παραγωγή χιλιάδων προϊόντων από φαρμακευτικές βιομηχανίες-κολοσσούς, το γουδί και ο ριζοκόπτης έχουν αντικατασταθεί από τις σύγχρονες τεχνολογίες, ενώ ο γιατρός-μάγος, ο βικογιατρός και ο φαρμακοτρίφτης έχουν δώσει τη θέση τους σε πολλές ειδικότητες επιστημόνων υγείας. Συγχρόνως, το διαδίκτυο έχει συμβάλει σήμερα στην ταχύτερη πληροφόρηση και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των επιστημόνων αλλά, σε κάποιες περιπτώσεις, και στην παραπληροφόρηση του κοινού. Παράλληλα, η αναφορά στον όρκο του Ιπποκράτη, του μεγάλου Έλληνα γιατρού της αρχαιότητας, παραμένει επίκαιρη και, με την ανάπτυξη της επιστήμης της βιοηθικής, έχει αποκτήσει μεγαλύτερη βαρύτητα.

Σε εποχές που εμφανίζεται μια πανδημία, όπως η πανδημία *Covid*, αδιαμφισβήτητα δοκιμάζονται τα αντανakλαστικά της επιστημονικής κοινότητας και η συνεργασία μεταξύ των επιστημόνων διαφορετικών ειδικοτήτων αποτελεί επιτακτική ανάγκη. Σε κάθε περίπτωση, η διαφύλαξη των αρχών του όρκου του Ιπποκράτη *προς όφελος του πάσχοντος* χρειάζεται να παραμείνει αδιαπραγμάτευτη αξία.

Σκεπτικό-Βασικός στόχος

Ο μαθητικός διαγωνισμός αποτελεί μια συμμετοχική δράση του Μουσείου Ιστορίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με στόχο τον ευρύτερο διάλογο μεταξύ του Πανεπιστημίου και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Με αφορμή τον διαγωνισμό, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με δημιουργικό τρόπο, με δύο πανεπιστημιακές συλλογές, αλλά και με το ιστορικό κτήριο στο οποίο εκκίνησε για πρώτη φορά η ανώτατη εκπαίδευση στη νεότερη Ελλάδα (1837).

Ο διαγωνισμός χωρίζεται σε δύο ενότητες:

Ενότητα Α

Οι μαθητές καλούνται να καταθέσουν μια ερευνητικής αντίληψης εργασία γύρω από το θέμα του διαγωνισμού, χρησιμοποιώντας οπτικό και αρχειακό υλικό από τις συλλογές του Μουσείου Ιστορίας και του Μουσείου Φαρμακολογίας του ΕΚΠΑ (βλ. αναλυτική περιγραφή πιο κάτω) καθώς και πληροφοριακό υλικό και βιβλιογραφικές πηγές (άρθρα, power point παρουσιάσεις, σχετικοί σύνδεσμοι στο διαδίκτυο κλπ.) από το Φαρμακευτικό Τμήμα και το Μουσείο Φαρμακολογίας του ΕΚΠΑ.

Ενότητα Β

Αφού παρακολουθήσουν μια σύντομη παρουσίαση για τον ρόλο των σύγχρονων μουσείων και τις πρακτικές που ακολουθούν, οι μαθητές καλούνται να επεξεργαστούν την εργασία της Ενότητας Α και να φανταστούν τη μορφή της στον χώρο, λαμβάνοντας υπόψη τον εξοπλισμό που διαθέτει το Μουσείο Ιστορίας του ΕΚΠΑ γι' αυτό το σκοπό. Η παραπάνω πρόταση (περιοδικό έκθεμα) θα πρέπει να είναι φιλική και ελκυστική στον μη ειδικό επισκέπτη του μουσείου και να περιλαμβάνει αντικείμενα (αυθεντικά εκθέματα ή φωτογραφίες τους) από τις συλλογές του Μουσείου Ιστορίας και του Μουσείου Φαρμακολογίας του ΕΚΠΑ, καθώς και συνοδευτικό υλικό της δικής τους επιλογής, που να ανταποκρίνεται ωστόσο σε διαφορετικά στύλ μάθησης (βλ. αναλυτική περιγραφή πιο κάτω).

Η διαδικασία

Η ομάδα των μαθητών μαζί με τον επιβλέποντα καθηγητή τους παρακολουθούν μια παρουσίαση (**με φυσική παρουσία ή διαδικτυακά**) αρχικά από το προσωπικό του Μουσείου Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών. Κατά την παρουσίαση δίνεται ιδιαίτερη έμφαση σε όσα αντικείμενα από τη συλλογή του Μουσείου σχετίζονται με τον διαγωνισμό. Επίσης, οι μαθητές εξοικειώνονται με το έργο του μουσειολόγου /μουσειογράφου μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα, ενώ τους δίνεται σχετική βιβλιογραφία και πρακτικές οδηγίες συγγραφής μιας ερευνητικής εργασίας και σχεδιασμού ενός περιοδικού εκθέματος.

Σε δεύτερη φάση, η ομάδα των μαθητών μαζί με τον επιβλέποντα καθηγητή τους παρακολουθούν μια παρουσίαση (**με φυσική παρουσία ή διαδικτυακά**) από το προσωπικό του Μουσείου Φαρμακολογίας του ΕΚΠΑ. Κατά την παρουσίαση δίνεται ιδιαίτερη έμφαση σε όσα αντικείμενα σχετίζονται με τον διαγωνισμό, ενώ δίνεται στους μαθητές σχετικό πληροφοριακό υλικό και βιβλιογραφικές πηγές. Επίσης, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να συζητήσουν με το επιστημονικό προσωπικό του Μουσείου, να εξοικειωθούν με το έργο και τις δραστηριότητες του, καθώς και να λύσουν τις απορίες τους.

Στόχοι

- Να αναλάβουν οι μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ενεργητικό ρόλο στο μουσείο,
- να έρθουν σε επαφή με την πανεπιστημιακή κοινότητα, το διδακτικό προσωπικό και τις επιστημονικές συλλογές του Πανεπιστημίου Αθηνών,
- να συνεργαστούν ομαδικά με τους συμμαθητές και τους καθηγητές τους, αλλά και με εξειδικευμένους επιστήμονες του Μουσείου Φαρμακολογίας του ΕΚΠΑ,
- να εξοικειωθούν με την ερευνητική διαδικασία (πώς εντοπίζουμε, πώς αξιοποιούμε, πώς αξιολογούμε, πώς ερμηνεύουμε, πώς διασταυρώνουμε τις πηγές, πώς οργανώνουμε το ερευνητικό υλικό),
- να κατανοήσουν τη σημασία της ακρίβειας στην έκφραση αλλά και την αξία της φαντασίας και της ευρηματικότητας για τη μετάδοση της επιστημονικής γνώσης,
- να αποκτήσουν μια πρώτη επαφή με το έργο του μουσειολόγου-μουσειογράφου και να εξοικειωθούν στην πράξη με τη μετάδοση της γνώσης μέσα από διαφορετικές επικοινωνιακές «αφηγήσεις» και τεχνικές.

Οδηγίες συμμετοχής και πλαίσιο διεξαγωγής του διαγωνισμού

Στον 7ο μαθητικό διαγωνισμό γίνονται δεκτές συμμετοχές από ομάδες μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όλων των τάξεων γυμνασίου – λυκείου όλων των σχολείων της χώρας και ελληνικών σχολείων χωρών του εξωτερικού, στο πλαίσιο της ερευνητικής εργασίας (project), ή άλλων δραστηριοτήτων μαθητικών ομάδων ή ομίλων, με τη συντονιστική φροντίδα των υπευθύνων

εκπαιδευτικών των σχολείων (τα μέλη μιας ομάδας μπορούν να προέρχονται και από διαφορετικά σχολεία).

Το δελτίο συμμετοχής που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα <http://www.historymuseum.uoa.gr/> θα πρέπει να αποσταλεί το συντομότερο δυνατό στη διεύθυνση schoolsciencecompetition@uoa.gr για την καλύτερη οργάνωση των επισκέψεων των μαθητών (με φυσική παρουσία ή διαδικτυακά) στο Μουσείο Ιστορίας και το Μουσείο Φαρμακολογίας του ΕΚΠΑ. Μετά την παραλαβή του δελτίου συμμετοχής θα ακολουθήσει τηλεφωνική επικοινωνία με τον υπεύθυνο καθηγητή της κάθε ομάδας.

Ενότητα Α

Οι μαθητές καλούνται να συλλέξουν στοιχεία γύρω από τη θεματική του διαγωνισμού και τα μουσειακά εκθέματα που έχουν επιλέξει. Ανάλογα με το είδος της συλλογής, μπορούν, για παράδειγμα, να τα περιγράψουν, να αναζητήσουν πληροφορίες για το περιεχόμενο, τη χρήση και τη λειτουργία τους, τον τρόπο κατασκευής τους, την προέλευση και τον τρόπο απόκτησής τους από το μουσείο, κ.ά. Στη συνέχεια, καλούνται να οργανώσουν και να συνθέσουν τα δεδομένα τους παραθέτοντας τη σχετική βιβλιογραφία.

Ενότητα Β

Οι μαθητές καλούνται:

- να επιμεληθούν την έρευνα τους και να την οργανώσουν σε ευθύνοπτες, εύληπτες, ελκυστικές λεζάντες για το ευρύ κοινό, οι οποίες θα συνοδεύουν τα εκθέματα που έχουν επιλέξει. Στόχος είναι να κεντρίσουν το ενδιαφέρον του (μη ειδικού) επισκέπτη του μουσείου, χωρίς να τον κουράσουν ή να τον αποθαρρύνουν,
- να συμπληρώσουν την πρότασή τους με συνοδευτικό υλικό. Για παράδειγμα μπορούν να χρησιμοποιήσουν υλικό/αποσπάσματα από τον χώρο της λογοτεχνίας και των τεχνών (λογοτεχνικά κείμενα, τραγούδια, ταινίες, θεατρικά έργα, εικαστικά έργα), φωτογραφίες, μαρτυρίες, συνεντεύξεις, σχέδια, να εκφράσουν ένα προσωπικό «σχόλιο» δικής τους έμπνευσης (για παράδειγμα να γράψουν ένα διήγημα, να δημιουργήσουν μια εικονογραφημένη ιστορία, ένα βίντεο, μια ιδιοκατασκευή, μια αφίσα),
- να λάβουν υπόψη τους τον διαθέσιμο εξοπλισμό του Μουσείου Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών κατά τον σχεδιασμό του περιοδικού τους εκθέματος και να προτείνουν πρακτικές και ευφάνταστες λύσεις για τη διαμόρφωση του χώρου, την οργάνωση και τον γραφιστικό σχεδιασμό του υλικού τους.

Πλαίσιο διεξαγωγής του διαγωνισμού

- Σημειώνεται ότι η συμμετοχή των μαθητών στον διαγωνισμό είναι προαιρετική και ότι απαιτείται η σύμφωνη γνώμη των γονέων/κηδεμόνων για τη συμμετοχή τους σε αυτόν. Επίσης, σημειώνεται ότι το Μουσείο Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών αναλαμβάνει όλη τη διαδικασία υλοποίησης του διαγωνισμού και βεβαιώνεται ότι θα διασφαλίσει τα προσωπικά δεδομένα και τα πνευματικά δικαιώματα των δημιουργών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Σημειώνεται ότι ο διαγωνισμός προβλέπεται να πραγματοποιηθεί εκτός ωρολογίου προγράμματος.
- Στην περίπτωση που οι υπεύθυνοι καθηγητές του σχολείου κρίνουν πως μέρος της προετοιμασίας ή της εργασίας των μαθητών τους για τον διαγωνισμό μπορεί να πραγματοποιηθεί εντός του ωρολογίου προγράμματος, οι ίδιοι θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι, εφόσον τους ζητηθεί, να τεκμηριώσουν την πρότασή τους. Επίσης, θα πρέπει να τεκμηριώσουν, εφόσον τους ζητηθεί, ότι δεν επιβαρύνεται η διδασκαλία των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων, αλλά αντίθετα εμπλουτίζεται και διευρύνεται με τρόπο δημιουργικό, σύμφωνα πάντα με τους στόχους που τίθενται στο Πρόγραμμα Σπουδών.

Προδιαγραφές

Ενότητα Α

Η εργασία μπορεί να κατατεθεί σε αρχείο word ή pdf.

Αριθμός λέξεων: 2.000 – 3.000 λέξεις (εκτός της βιβλιογραφίας).

Η εργασία δεν θα κριθεί με βάση την έκτασή της αλλά με βάση την πληρότητα, την πρωτοτυπία, την εγκυρότητα και τη σχετική συνοδευτική βιβλιογραφία.

Θα θεωρηθούν υποψήφια για βράβευση πρωτότυπα κείμενα και όχι κείμενα τα οποία αναπαράγονται χωρίς περαιτέρω επεξεργασία και κριτική σκέψη από ηλεκτρονικές ή άλλες πηγές (π.χ. λεζάντες εκθεμάτων, wikipedia).

Ενότητα Β

Η πρόταση σχεδιασμού του περιοδικού εκθέματος δεν θα κριθεί με βάση την έκτασή της, το είδος ή τον αριθμό των ερμηνευτικών μέσων του Μουσείου Ιστορίας του ΕΚΠΑ (προθήκη, σταντ, τηλεόραση, τάμπλετ, διαδραστικός πίνακας, κ.α.) που θα χρησιμοποιηθούν, αλλά με βάση την εγκυρότητα, την πρωτοτυπία, την εύστοχη επιλογή διαθεματικών αφηγήσεων και γενικότερα την επικοινωνιακή της δύναμη. Αν χρησιμοποιηθεί βίντεο ή/και ηχητικό υλικό η μέγιστη διάρκειά τους δεν θα πρέπει να ξεπερνά τα 15'. Το φωτογραφικό υλικό θα πρέπει να είναι σε ανάλυση τουλάχιστον 300 dpi.

Υποβολή

Οι προτάσεις των μαθητών (ενότητα Α' και ενότητα Β') θα πρέπει να αποσταλούν προς αξιολόγηση έως την 5η Μαΐου 2023 σε ηλεκτρονική μορφή στη διεύθυνση schoolsciencecompetition@uoa.gr. (στην περίπτωση που περιλαμβάνεται κατασκευή, μπορεί να αποσταλεί φωτογραφία της ηλεκτρονικά σε ψηφιακή μορφή).

Κριτική επιτροπή

ΜΕΛΗ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. Πρόεδρος: Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας,
Καθηγητής **Δημήτριος Καραδήμας**

Μέλη:

2. Πρόεδρος του Φαρμακευτικού Τμήματος, Καθηγητής Τομέα Φαρμακογνωσίας και Χημείας Φυσικών Προϊόντων **Αλέξιος-Λέανδρος Σκαλτσούνης**

3. Διευθύντρια του Μουσείου Φαρμακολογίας, Καθηγήτρια Φαρμακολογίας, **Χάρις Λιάπη**

4. Καθηγητής του Τομέα Φαρμακευτικής Τεχνολογίας του Τμήματος Φαρμακευτικής,
Κωνσταντίνος Δεμέτζος

5. Καθηγητής του Τομέα Φαρμακευτικής Χημείας του Τμήματος Φαρμακευτικής,
Ανδρέας Παπαπετρόπουλος

6. Καθηγήτρια Βιολογίας και Αγωγής Υγείας, **Ευαγγελία Μαυρικάκη**

7. Αναπληρωτής Καθηγητής του Τομέα Φαρμακευτικής Τεχνολογίας του Τμήματος Φαρμακευτικής,
Ευάγγελος Καραλής

8. Προϊστάμενος του Τμήματος Μουσείων και Ιστορικών Αρχείων ΕΚΠΑ, **Δρ Ευάγγελος Παπούλιας**

9. Μουσειοπαιδαγωγός-επιμελήτρια – Μουσείο Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών, **Δρ Φαίη Τσίτου**

Βραβεία

Πρώτο βραβείο:

- Έναν φορητό ηλεκτρονικό υπολογιστή (laptop) για το σχολείο που εκπροσωπεί η βραβευθείσα ομάδα .
- Το βιβλίο: *Το Πανεπιστήμιο Αθηνών (1837-1937) και η Ιστορία του*. (Γαβρόγλου, Κ., Καραμανωλάκης, Β., Μπάρκουλα, Χ., Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, 2014).
- Αναμνηστικά δώρα από την Εταιρία Αξιοποίησης του ΕΚΠΑ.
- Δώρα από τη Φαρμακευτική Σχολή του ΕΚΠΑ

Δεύτερο βραβείο:

- Μια επιταλάμια ηλεκτρονική συσκευή (tablet) για το σχολείο που εκπροσωπεί η βραβευθείσα ομάδα .
- Το βιβλίο: *Το Πανεπιστήμιο Αθηνών (1837-1937) και η Ιστορία του*. (Γαβρόγλου, Κ., Καραμανωλάκης, Β., Μπάρκουλα, Χ., Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, 2014).
- Αναμνηστικά δώρα από την Εταιρία Αξιοποίησης του ΕΚΠΑ.
- Δώρα από τη Φαρμακευτική Σχολή του ΕΚΠΑ

Τρίτο βραβείο:

- Το βιβλίο: *Το Πανεπιστήμιο Αθηνών (1837-1937) και η Ιστορία του*. (Γαβρόγλου, Κ., Καραμανωλάκης, Β., Μπάρκουλα, Χ., Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, 2014).
- Αναμνηστικά δώρα από την Εταιρία Αξιοποίησης του ΕΚΠΑ.
- Δώρα από τη Φαρμακευτική Σχολή του ΕΚΠΑ

Οι προτάσεις των ομάδων που θα λάβουν τα δύο πρώτα βραβεία, θα υλοποιηθούν και θα εκτεθούν στο Μουσείο Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Βεβαιώσεις συμμετοχής θα δοθούν σε όλους τους εκπαιδευτικούς που θα καθοδηγήσουν τις ομάδες που θα συμμετάσχουν στον διαγωνισμό.

Τα βραβεία θα ανακοινωθούν στον διαδικτυακό τόπο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης του Μουσείου Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών.

Σημαντικές ημερομηνίες

Ημερομηνία λήξης υποβολής προτάσεων: 5 Μαΐου 2023.

Τα αποτελέσματα θα ανακοινωθούν τον Μάιο του 2023.

Οργανωτική επιτροπή

Σωτηρία-Αλεξάνδρα Σακελλαρίου (Διευθύντρια Δημοσίων Σχέσεων και Ιστορίας του ΕΚΠΑ)

Ευάγγελος Παπούλιας (Προϊστάμενος του Τμήματος Μουσείων και Ιστορικού Αρχείου του ΕΚΠΑ)

Φαίη Τσίτου (Επιμελήτρια - Μουσειοπαιδαγωγός, Μουσείο Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών)